

Preventivní program

Základní školy a mateřské školy Hovorčovice, p.o.
(základní škola)
na období 2015 - 2020

Primární prevence rizikového chování žáků

Obsah

Východiska a cíle	1
Charakteristika žáků 1.stupně	2
Charakteristika lokality	2
Odborné složky programu.....	2
Doplňkové složky programu.....	2
Spolupráce.....	2
Jednotliví třídní učitelé	3
Jednotliví učitelé	3
Metody	3
Výstupy – kompetence žáků	3
Jednotlivé ročníky a témata podporující prevenci rizikového chování ve vybraných předmětech	4
Harmonogram prevence ve školním roce - rozsah	6
Témata prevence v jednotlivých ročnících	7
Realizace – odpovědné osoby.....	8
Zdroje.....	8
Celkem 14. příloh k jednotlivým druhům rizikového chování ve školním prostředí.	

Východiska a cíle

Základem a východiskem primární prevence na 1. stupni základní školy je idea a směřování k budování příznivého sociálního klimatu školy, naplňování průřezového tématu osobnostní a sociální výchova, široká nabídka volnočasových aktivit, pravidelně realizované třídnické hodiny a spolupráce pedagogů s odborníky v oblasti primární prevence i s rodiči. Dalším východiskem je cílené vzdělávání pedagogů v oblasti

komunikace a prevence tak, aby dokázali porozumět potřebám žáků, uměli řešit konstruktivně aktuální situace a dokázali zamezit rizikovému chování žáků.

Cílem primární prevence je vytvořit pozitivní sociální klima v jednotlivých třídách a v celé škole. Žáci jsou motivováni k práci na vzájemných vztazích. Škola je bezpečným místem pro všechny.

Charakteristika žáků 1. stupně

Děti při vstupu do školy v první třídě prožívají náročné období. Sžívají se s novými vrstevníky ve třídě, orientují se v novém prostředí, ve vyučování a učí se plnit požadavky učitele, školního řádu. Hledají si kamarády. Potřebují dospělou autoritu, která jim poskytne pomoc a vedení. Děti v období 6 až 12 let preferují hru, tvoření a pohyb. Aktuální situace problémového chování a jednání, vztahové a jiné konflikty potřebují řešit ihned.

Charakteristika lokality

Většina žáků žije v obci Hovorčovice nebo v přilehlých obcích. Tato část Středočeského kraje přiléhá přímo k hranici Prahy. Žáci většinou před nástupem do základní školy navštěvují společně mateřskou školu, nebo přípravnou třídu základní školy. S některými svými vrstevníky se znají. V obci Hovorčovice a nejbližším okolí jsou nabídky k zájmové činnosti pro žáky, příležitosti ke sportování. Spolek rodičů MROŠ zajišťuje provoz Umělecké akademie pro žáky školy.

Odborné složky programu

Stmelovací programy pro nové třídy.

Tematicky zaměřené aktivity a navazující programy na prevenci šikany, zdravého životního stylu, bezpečnosti - dopravní výchova, protidrogová prevence.

Besedy a přednášky.

Doplňkové složky programu

Pořádání společenských celotřídních a celoškolských akcí pro žáky a jejich rodiče, např. výlety, setkávání, projekty, tvořivé dílny. Představení souborů výchovné dramatiky pro děti s vybranými tématy zaměřenými na podporu prevence. Otevřené akce školní družiny pro veřejnost.

Spolupráce

- Projekt Odyssea, certifikovaný poskytovatel programů všeobecné a selektivní primární prevence
- Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje
- Policie České republiky
- Obecní policie Hovorčovice

- Spolek rodičů MROŠ
- CVC Měšice.

Jednotliví třídní učitelé

Pravidelná realizace třídnických hodin, které jsou zakotveny v rozvrhu žáků – obsah: aktivity zaměřené na osobnostní a sociální rozvoj žáků, dovednosti týmové spolupráce, práce se skupinovou dynamikou, budování pozitivního jádra třídy, stanovení pravidel třídy, dodržování pravidel, aktuální potřeby žáků a aktivity podporující vybraná témata prevence rizikového chování, aktivity zaměřené na zdravou komunikaci.

Znají chování a mají přehled o spontánním jednání žáků ve třídě, jsou přítomni ve třídě o přestávkách, reagují okamžitě na rizikové chování žáků, řeší bezodkladně aktuální problémové vztahové situace ve škole.

Jednotliví učitelé

Podpora prevence v jednotlivých předmětech a v průřezovém tématu OSV. Rozvoj sebeprožitkových metod, sebereflexe a sebehodnocení, budování sebevědomí.

Témata v předmětech přírodověda a vlastivěda: zdravý životní styl, výchova ke zdraví, navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě, upevnění správných stravovacích návyků, pochopení významu a realizace pohybových aktivit, poznávání rostlin a zvířat a péče o ně, základní informace o tabákových výrobcích a jejich důsledků pro zdraví, základní informace o alkoholu, podávání alkoholických nápojů dětem např. při oslavách, pochopení pojmu drogová závislost, dovednost odmítání nabízených závislostí, škodlivost návykových látek, chápání významu osobního prostoru a psychického a fyzického bezpečí, nebezpečí komunikace s cizími osobami, rozvoj schopností komunikovat, naslouchat a diskutovat.

Metody

Prožitkové učení, hra, reflexe a sebereflexe, výklad, aktivní sociální učení, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování, hra v roli, rozhovor a další.

Výstupy – kompetence žáků

Žák:

Chápe rodinu jako zázemí

Chápe potřebu a smysl pravidel a dodržuje stanovená pravidla

Zvládá rozdíly v komunikaci s dětmi a s dospělými

Umí vyslechnout sdělení druhých/dodržuje pravidlo mluví jen jeden

Učí se sdělovat svůj názor, své pocity, kultivovaně argumentovat

Umí poskytnout zpětnou vazbu

Respektuje přirozené a jiné rozdíly mezi lidmi, svými vrstevníky

Respektuje názory druhých lidí

Učí se vcítit do druhých lidí
Umí pomáhat spolužákům
Umí se chránit před cizími lidmi
Dodržuje základní hygienické návyky
Učí se zorganizovat svůj volný čas
Zná informace o alkoholu, tabáku a jiných návykových látkách
Zná následky užívání návykových látek
Umí odmítat
Ví, kam se obrátit o pomoc.

Jednotlivé ročníky a témata podporující prevenci rizikového chování ve vybraných předmětech

1.ročník

Prvouka

- Chodec - pravidla bezpečné chůze po chodníku, po silnici, cesta domů.
- Pravidla třídy (pravidla a sankce vyplývající z jejich porušení)
- Soužití lidí - mezilidské vztahy
- Rodina - význam, funkce rodiny, role v rodině
- Základní hygienické a režimové návyky
- Třídění odpadu
- Péče o zdraví, nemoc, úraz
- Osobní bezpečí, krizové situace.

Český jazyk

- Vztahy mezi lidmi – oslovení, prosba, omluva, poděkování
- Znalost adresy
- Neposkytovat informace cizím lidem
- Poslouchat rady dospělých (rodičů, učitelů)
- Nenechávat věci bez dozoru
- Multikulturní výchova - poznatky o různých etnických a kulturních skupinách žijících v ČR.

Třídnické hodiny

- Pravidla rozhovoru
- Svěření se s problémy dospělé osobě
- Pravidla komunikace
- Práce ve skupině
- Sebehodnocení.

2. ročník a 3. ročník

(2. ročník)

Prvouka

- Místo, kde žijeme - rodina, rodinné zázemí, domácí práce a volný čas,

- Lidé kolem nás - komunikace mezi lidmi, pravidla slušného chování
- Člověk mezi lidmi - rodina, známí, cizí lidé, umění odmítnout, dopravní výchova, návykové látky, alkohol, prášky, rostliny,
- Člověk a jeho zdraví – lidské tělo, hygiena, nemoc, úrazy, první pomoc, prevence úrazů, životospráva,
- Jak pomoci - telefonní čísla na instituce zabývající se různými druhy pomoci.

Český jazyk

- Naslouchání, zdvořilé a účelové jednání s lidmi, spisovné vyjadřování, respekt a tolerance k názorům druhých

Výtvarná výchova

- Vztahy mezi lidmi, přátelství, tolerance a spolupráce.

Třídní hodiny

- Rozhovor, pravidla rozhovoru
- schopnost vcítění se do druhých
- základy společenského chování a sociálních dovedností, hrané situace, řešení problémů
- důležitost spolupráce, výhody.

(3. ročník)

Prvouka

- Pravidla chování ve třídě i mimo školu
- bezpečnost silničního provozu, dopravní značky
- příznivé a nepříznivé důsledky lidské činnosti
- funkce rodiny.

Český jazyk

- Vztahy mezi lidmi – oslovení, prosba, omluva, poděkování
- znalost adresy
- nácvik forem společenského styku, ústní a písemné sdělování přání, vedení rozhovoru.

Výtvarná výchova

- Stopy lidské činnosti v krajině
- citový vztah k přírodě, životnímu prostředí.

Třídní hodiny

- Snaha o tvorbu přátelského kolektivu, učit se tvořit a dodržovat pravidla
- využívání mimoslovní komunikace
- prohlubování schopností spolupráce ve skupině
- seznámení s náročnými způsoby společenského chování (pomoc lidem na ulici, při nehodách)
- rozvoj schopnosti vcítění
- prohlubování schopnosti partnerského i skupinového kontaktu

- zkoumání a řešení etických problémů.

4. a 5. ročník

Přírodověda

- Chování člověka v přírodě
- vycházka do okolí školy, lidské výtvořiny a přírodniny
- třídění živých organismů (živočiškové, rostliny a houby, apod.)
- lidské tělo, proč chráníme naše tělo a zdraví (zdravá výživa, nervová a smyslová soustava)
- člověk se rozmnožuje, roste a vyvíjí se.

Třídní hodiny

- Hlubší sebepoznání i poznání ostatních
- spolupráce ve skupině
- nácvik vědomého uvolňování a soustředění se za ztížených podmínek
- prohlubování skupinové práce
- využití mimoslovní komunikace
- získávání sebedůvěry a schopnosti přesvědčivě vyjádřit své myšlenky
- sebehodnocení v žákovské knížce.

Harmonogram prevence ve školním roce – rozsah

(ve vyučovacích hodinách)

měsíc	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník
září	2	2	2	2	2
říjen	6	Výjezd 3 dny	Výjezd 3 dny	Výjezd 3 dny	Výjezd 3 dny
listopad	2	2	2	2	2
prosinec	2	2	2	2	2
leden	2	2	2	2	2
únor	2	2	2	2	2
březen	2	4	4	4	4
duben	4	2	2	2	2
květen	2	2	2	2	2
červen	2	2	2	2	2

Témata v jednotlivých ročnících

Ročník	Název programu	Cíle
1. třída	Kdo jsme a kdo jsou naši spolužáci	Žáci se mezi sebou seznámí. Zapamatují si svoje jména, a co mají rádi. Nastaví si pravidlo a procvičí si oslovování se křestním jménem. Zažijí atmosféru důvěry.
	Volitelný kurz	
2. třída	Naše vztahy – tvorba pravidel	Žáci popíší, jak se k sobě chovat a pod vedením lektorů vytvoří konkrétní pravidla chování, uvedou příklady vzájemné pomoci, procvičí si předávání slova a naslouchání. Procvičí si spolupráci dvojic.
	Volitelný kurz	
3. třída	Co chceme, co musíme a co můžeme	Žáci popíší, co ve škole chtějí zažívat a dělat. Seznámí se s tím, co dělat mohou a co dělat musí a proč. Navrhnu, jak realizovat některá svá přání.
	Volitelný kurz	
4. třída	Reagujeme na nepříjemné chování spolužáků	Žáci si vyzkouší jak neagresivně reagovat na chování spolužáků, které je jim nepříjemné. Popíší, jak zvládají vlastní agresivitu. Navrhnu a osvojí si postupy řešení konfliktů.
	Volitelný kurz	
5. třída	Odmítáme závislosti - rozpoznáváme projevy a pojmenováváme je.	Žáci popíší, co jim dává a bere hraní her na počítači a sledování televize. Seznámí se s tím, jak může vzniknout závislost a s dopady kouření a konzumace nezdravého jídla na jejich zdraví. Navrhnu, jak by si přáli trávit volný čas, vytvoří burzu nápadů a reálných možností.

Volitelné kurzy

Téma volitelného kurzu vybírá třídní učitel. Je možné pokračovat v tématu základního kurzu pro daný ročník nebo vybrat z níže uvedených témat.

Vyjadřujeme svoje emoce, umíme sdělovat, co se nám líbí a nelíbí na chování druhých, poznáváme své spolužáky, poznáváme svou osobnost, poznáváme svůj vztah k lidem, učíme se spolupracovat, bystríme své smysly, pečujeme o sebe i o druhé, pečujeme o dobré vztahy, umíme si říci o pomoc.

Realizace – odpovědné osoby

Vzdělávání pedagogů – ředitelka školy

Preventivní program – organizace akcí: školní metodik prevence

Preventivní program – třídnické hodiny: třídní učitelka

Preventivní program - jednotlivé předměty: jednotliví učitelé.

Zdroje

Rozpočet školy

Grantová a dotační podpora kraje

Příspěvky rodičů

Spolek MROŠ

Vypracovala:

Mgr. Ivana Šircová, Ph.D. – koordinační pracovník školy a školní metodik prevence

Schválila:

Mgr. Jana Hirková, ředitelka školy

V Hovorčovicích, dne: 7.9.2015

Tento preventivní program obsahuje celkem 14. samostatných příloh -
(intervence pedagoga, rizikové chování ve školním prostředí), které jsou k dispozici k prostudování na vyžádání. Témata příloh:

- 1) drogy
- 2) doprava
- 3) poruchy příjmu potravy
- 4) alkohol
- 5) syndrom týraného dítěte
- 6) šikana
- 7) kyberšikana
- 8) homofobie
- 9) extremismus
- 10) vandalismus
- 11) záškoláctví
- 12) tabák
- 13) násilí
- 14) krádeže.